

معادلهٔ قدرت به نفع ایران تغییر کرد

فرهنگستان

دانشگاه

دوشنبه ۱۶ تیر ۱۴۰۴ | شماره ۴۴۲ | WWW.FDN.IR

۶۵ گروه استادی از ۱۸ تیم‌ها به شکل مجازی داوطلبان دکتری دانشگاه آزاد را محک می‌زنند

روزهای داغ علوم و تحقیقات

پیشنهاد «فرهنگستان» برای مجتمع اساتید سرو که روند بازسازی آن آغاز شده است

نام بلوک C۲ را «باران» بگذارید

توضیحات معاون امور دانشجویان صندوق رفاه وزارت علوم درخصوص پیامک ارسالی دانشجویان دکتری

مهلت تقسیط وام تمام شد تک قسط شدند

گزارش

دانشجویان عزادار دانشگاه‌های تهران پرشورت‌تر از سال‌های گذشته با رهبر انقلاب تجدید بیعت کردند

عهد دانشگاه زیر بیرق علمدار

تهدیدهای رئیس‌جمهور آمریکا علیه مقام معظم رهبری، موج دیگری از انسجام اجتماعی را رقم زد. این بار، محور این همبستگی، آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی بودند. از آیات عظام و مراجع تقلید چون مکارم شیرازی، نوری همدانی و حسینی حائری که دفاع از ولایت را وظیفه شرعی دانستند و این تهدیدها را مصداق محاربه با اسلام اعلام کردند، تا شخصیت‌های سیاسی و فرهنگی، هرکدام به‌نحوی نسبت به این اقدام موضع گرفتند. اتحادیه‌ها و شکل‌های دانشجویی کشور هم که این روزها در قالب «قرارگاه شهید باقری» به فعالیت‌های خود ادامه می‌دهند، علاوه بر موضع‌گیری‌های متعدد در فضای مجازی و صدور نامه‌ها و بیانیه‌هایی در محکومیت جسارت به ساخت رهبر انقلاب، کارزاری برای اعلام بیعت دانشجویان کشور با رهبر انقلاب به راه انداختند. جلوه‌ای دیگر از این همبستگی را می‌توان در جمعیت دسته‌عزاداری دانشجویی تاسوعای حسینی دید که امسال با مشارکت اتحاد مردم در اعلام حمایت و تجدید بیعت با ولی امر مسلمین جهان برگزار شد. علیرضا پناهیان، استاد حوزه و دانشگاه، به‌عنوان سخنران مراسم دسته‌عزاداری مردمی-دانشجویی تاسوعای حسینی در دانشگاه تهران گفت: «دانشجویان گفتند ما دسته‌عزاداری را تبدیل به دسته نصرت برای بیعت با رهبری و وفاداری به ایشان می‌کنیم.» وی در بخش دیگری گفت: «جهان خبر دارد که رهبری ما چه موقعیت و محبوبیتی در دلا دارند. یکی از اساتید دانشگاه غربی که چندی پیش اظهاراتش بخش شد، گفت که در آینده، تصویر رهبر ایران را به‌عنوان تنها مظهر آزادی‌بخش، روی لباس جوانان اروپا مشاهده می‌کنید.» او در بخش دیگری از سخنان خود ادامه داد: «فرهنگ ولائتمداری و ولائتمداری فرهنگی در عصر امام‌زمان و به‌خاطر شدت علاقه مردم به ایشان است که نظم در جهان برقرار می‌شود. مهم‌ترین عامل پیروزی، رعب و ترس است که از سوی یاران حضرت در دل دشمنان می‌افتد.»

تا آخرین ذرهٔ جان پای عهدمان ایستاده‌ایم

دانشجویان در بیانیه این دسته‌عزاداری که با عنوان «عهد خون» از مسجد دانشگاه تهران حرکت خود را آغاز کردند، به پایدانی به ازمان‌های مقاومت تأکید داشتند. در بخشی از متن این بیانیه آمده است: «تهدیدهای رژیم پزدل و موقت‌صبرپوئیستی و حامیان جنایت‌پیشه‌اش، نه تنها خلی در اراده ما ایجاد نمی‌کنند، بلکه عزم‌مان را برای مبارزه تا ذلت و نابودی کامل آنان، راسخ‌تر می‌سازد. ما، ملت امام حسین (ع)، تهدید را با مقاومت پاسخ می‌دهیم و خاک دشمن را با ایمان خود به لرزه درمی‌آوریم. امروز، فریاد ما پژواک عاشورا و راه ما امتداد کربلاست.» دانشجویان در بیانیه خود از تمام هبنات مذهبی، گروه‌های مردمی دانشگاهیان، آزادگان و تمامی آزاداندیشان جهان دعوت کردند تا صدای حق‌طلبی ما را از خانه‌ها، سازمان‌های جهانی و محافل عمومی به گوش جهانیان برسانند. در ادامه بیانیه آن‌ها آمده است: «ما از اقشار مختلف جامعه، نخبگان و ملت‌ها و دولت‌های آزادی‌خواه سراسر دنیا می‌خواهیم به این حرکت جهانی بپیوندند و این تهدید آشکار علیه صلح و امنیت بشری را محکوم کنند. صدای رسای امت اسلام باشید؛ چراکه سکوت در برابر این گستاخ‌ها، خیانت به ارزش‌های انسانی و هم‌سویی با ظلم و ظالمان است. از رسانه‌ها، خبرنگاران و شبکه‌های بین‌المللی نیز انتظار داریم که صدای این حرکت عاشورایی و پیام عهد خون را به جهان مخابره کنند.» بیانیه دسته‌عزاداری «عهد خون» تأکید دارد که امروز، پیمان ما، پیمان عباس است. پرچم ولایت بر دوش ماست، حتی اگر دشمنان ما را قطع کنند. ما، سربازان سردار حسین ایم؛ و تا آخرین قطره خون، تا آخرین ذره جان، پای این عهد و پای نابودی رژیم صهیونیستی ایستاده‌ایم و خواهیم ایستاد. همه ما یک‌صدا اعلام می‌کنیم: مرگ بر اسرائیل و مرگ بر آمریکا. دانشجویان در پاسخ به رئیس‌جمهور گستاخ آمریکا، که جز تسلیم مطلق از ملت ایران نمی‌خواهد، اعلام کردند که ما با همه‌سختی‌ها، پای کار انقلاب و آرمان‌های مقاومت ایستاده‌ایم.

تحلیل نقش نوین استاد و دانشجو در زیست‌بوم دانشگاه مسئله‌محور

انسان و هوش مصنوعی؛ درهم تنیدگی یا شکوفایی ایده؟

درهم تنیدگی کوانتومی

در فیزیک کوانتومی، دو فوتون می‌توانند در حالتی از درهم‌تنیدگی (Entanglement) قرار گیرند؛ وضعیتی که در آن، سرنوشت یکی به‌طور آتی با دیگری گره خورده، حتی اگر در فاصله‌ای کیهانی از یکدیگر قرار گیرند. این پدیده، راز آلود و شگفت‌انگیز است، اما می‌تواند الهامی عمیق برای رابطه انسان و هوش مصنوعی باشد. اگر ما به هوش مصنوعی صرفاً به‌عنوان ابزار نگاه کنیم، نقش آن محدود و گاه آسیب‌زا خواهد بود اما اگر انسان و هوش مصنوعی در یک زیست‌بوم فکری مشترک، درهم‌تنیده شوند – یعنی در یادگیری، آفرینش، قضاوت و اخلاق، هم‌زیستی آگاهانه و معنادار داشته باشند – آن‌گاه می‌توان به شکوفایی واقعی ایده‌ها و خلاقیت انسانی امید بست. هوش مصنوعی باید در تاروپود آموزش، پژوهش، هنر و حل مسائل اجتماعی تنیده شود؛ نه به‌مثابه یک جایگزین انسان، بلکه به‌عنوان همیار اندیشه‌محور تنها در این صورت است که فناوری در سطح «ابزار» عبور کرده و به «شریک خلاقیت» بدل خواهد شد.

نقش / عامل	مأموریت کلیدی	نوع تعامل با هوش مصنوعی	مسئولیت اخلاقی و حرفه‌ای
دانشگاه	سیاست‌گذاری، فراهم‌سازی زیرساخت و فرهنگ‌سازی	طراحی بلندفروهای بومی، راه‌اندازی آزمایشگاه‌های AI	تدوین آیین‌نامه، تضمین عدالت آموزشی و حفظ حقوق فکری
استاد	آموزش، راهبری فکری و سنجش	استفاده از AI در طراحی درس، ارزیابی و آموزش شخصی‌سازی‌شده	ترویج سواد دیجیتال، حفظ استقلال علمی و آموزش اخلاق استفاده از AI
دانشجو	یادگیری فعال، پژوهشگری، حل مسئله	استفاده از AI برای یادگیری عمیق، تحلیل داده، پروژه‌محور	خودکنترلی، جلوگیری از تقلب، رشد مهارت‌های انسانی
هوش مصنوعی	ابزار توان‌افزا برای آموزش و پژوهش	دستیار آموزشی، مشاور پژوهشی، تحلیل‌گر داده	پیاده‌سازی مسئولانه، شفاف‌سازی الگوریتم‌ها و احترام به حریم خصوصی

کاربردهای اولیه هوش در آموزش			
سطح تحصیلی	کاربردهای هوش	مزایا	چالش‌ها
ابتدایی و دبستان	ساخت داستان‌های تعاملی، تمرینات سفارشی، یادگیری تصویری و صوتی	افزایش درگیری ذهنی، تنوع در روش آموزش	نیاز به کنترل والدین، خطرات محتوای نامناسب، شناخت کم معلم در فناوری
راهنمایی و دبیرستان	تولید خلاصه درس، حل تمرین، پرسش‌پاسخ، شبیه‌سازی علمی	کمک به یادگیری عمیق، شخصی‌سازی، کاهش استرس	تقلب، کاهش تفکر تحلیلی، عدم آموزش مهارت ارزیابی محتوای AI
دانشگاه و تحصیلات عالی	تولید مقاله، تحلیل داده، شبیه‌سازی، کمک‌یاد تحقیقاتی	تسریع در پژوهش، یادگیری عمیق، تقویت خلاقیت	سرقت ادبی، وابستگی بیش از حد، چالش‌های اخلاقی و اصالت علمی
هوش مصنوعی	ابزار توان‌افزا برای آموزش و پژوهش	دستیار آموزشی، مشاور پژوهشی، تحلیل‌گر داده	پیاده‌سازی مسئولانه، شفاف‌سازی الگوریتم‌ها و احترام به حریم خصوصی

مقایسه‌ای از وضعیت استفاده در ساختار متفاوت دسته‌بندی کشورها			
دسته کشور	ویژگی‌ها	میزان بهره‌مندی	چالش‌ها
کشورهای توسعه‌یافته	زیرساخت قوی، دسترسی همگانی به اینترنت، سیاست‌گذاری پیشرو	استفاده گسترده و ساختار یافته در همه سطوح	نیاز به کنترل والدین، خطرات محتوای نامناسب، شناخت کم معلم در فناوری
کشورهای درحال توسعه	ضعف زیرساخت دیجیتال، شکاف مهارتی معلمان، نبود چهارچوب اخلاقی	استفاده محدود، بیشتر در سطح خصوصی یا پروژه‌های	تقلب، کاهش تفکر تحلیلی، عدم آموزش مهارت ارزیابی محتوای AI
کشورهای با سیاست‌های محافظه‌کارانه	محدودیت دسترسی به اینترنت، کسوفات جهانی، کنترل محتوا	استفاده بسته و محدود به محیط‌های نظارت	سرقت ادبی، وابستگی بیش از حد، چالش‌های اخلاقی و اصالت علمی
هوش مصنوعی	ابزار توان‌افزا برای آموزش و پژوهش	دستیار آموزشی، مشاور پژوهشی، تحلیل‌گر داده	پیاده‌سازی مسئولانه، شفاف‌سازی الگوریتم‌ها و احترام به حریم خصوصی

توسعه‌دهنده ساختار آموزش و پژوهش می‌شوند. اینجاست که سرفصل‌ها و مباحث کلاسیک جای خود را به سرفصل‌های موضوعی می‌دهد.

فرصت‌هایی از هوش مصنوعی در آموزش

فرصت‌های متنوع در به‌کارگیری و درک مفهومی هوش مصنوعی در زمینه‌های آموزشی و پژوهشی وجود دارد که به همیاری توانمند برای اساتید و دانشجویان تبدیل شده است. دانشجویان می‌توانند با استفاده از فناوری هوش مصنوعی به تحلیل داده‌ها و شخصی‌سازی آن‌ها بپردازند. تجربه داشتن یک ارائه و بازخورد فوری و دقیق به تکالیف و آزمون‌ها از موارد مورد توجه دانشجویان است. این امر به دانشجویان کمک می‌کند به‌سرعت اشتباهات خود را تصحیح کنند و یادگیری خود را بهبود بخشند. اتوماسیون وظایف اداری برای اساتید یاری‌دهنده خوبی به شمار می‌رود. به‌طوری‌که هوش مصنوعی می‌تواند بسیاری از وظایف اداری اساتید، مانند تصحیح اوراق امتحانی، برنامه‌ریزی کلاس‌ها و مدیریت منابع آموزش؛ تطبیق سرفصل‌ها و مسئله‌محوری بودن بحث را فراهم نماید، در نتیجه زمان بیشتری برای فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی فراهم می‌شود. ارتقای توانایی و دانش به مسئله‌محوری بودن آن؛ هوش مصنوعی در تحلیل داده‌های پیچیده، شبیه‌سازی مدل‌ها و ارائه بینش‌های جدید تبدیلی و تطبیقی منجر به تسریع روند پژوهش و ارتقای تفکر تحلیلی و پژوهشی خاص خود را پدیدار می‌کند. کاهش کیفیت نتایج می‌شود. دسترسی به منابع آموزشی همه‌وقت و در همه‌جا یاری‌دهنده‌ای بدون انحصار به زمان و مکان است.

هوش مصنوعی این مهم را براحتی برای دانشجویان فراهم می‌نماید. در این میان در شوروشوق استفاده از این فناوری نباید از تهدیدهای آشکار و پنهان آن غافل شد. البته آگاهی و اطلاع و فرهنگ استفاده از هر فناوری‌محور امن استفاده را مهیا می‌سازد. صرف استفاده ابزاری و نه مفهومی و تطبیقی در لازم است، اما حتماً کافی نیست. دقیقاً این بر خورد باعث وابستگی و تبلی می‌شود، پس بهتر است به دنبال قلمه‌زدن باشیم، یعنی پیوند دانش، دانشی تحولی و کارآمد و به نحوی به دنبال همسایگی و تنیدگی دانش و علوم باشیم، چه واژه و حالت رازآلودی در کوانتوم که در اینجا به زیبایی خودنمایی می‌کند! توسعه شبیه‌سازها، طراحی ساختارهای تبدیلی و دیجیتال و موارد مشابه همه به هدف حل مسئله یا مسئله‌های مشترک یا نزدیک به هم در صنعت، جامعه، سلامت و پزشکی، کشاورزی و حتی فرهنگی، گاه نزدیکی علوم مسئله را از حالت چندوجهی و چندگانه به یک نقطه مشترک حل‌شدنی تبدیل می‌کند اما آگاهی و آموزش صحیح اولین کلید این راه است، پس در آموزش علوم مختلف تدریس برای خلق و تطبیق معماری اندیشه و ایده در دانشجویان آن‌ها را به یک متفکر معمار تطبیق‌گر تبدیل می‌کند، در این صورت است که تفکر مسئله‌محوری و موضوع‌محوری

نقش استاد به مربی اندیشه نه فقط ناقل محتوا

استفاده‌بنیادی و تطبیقی از هوش مصنوعی با دیدگاه مسئله‌محوری طرح‌های دانشجویان، شکوفایی و جوانه‌های توسعه خواهد بود.

- آموزش سواد هوش مصنوعی به دانشجویان
- طراحی ارزیابی‌های خلاقانه و تفسیری